

Reptes en matèria d'infància a les Illes Balears

Recomanacions per avançar en l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de la Infància

UNICEF Comitè Balears (gener 2012_ document de treball)

UNICEF Comitè Balears forma part d' UNICEF - Comitè espanyol i és el representant acreditat del Fons de Nacions Unides per la Infància. Des del 2005, és una fundació que té com a missió recolzar els programes de desenvolupament i d'acció humanitària d' UNICEF i, alhora, té el mandat de Nacions Unides de vetllar pel compliment de la **Convenció sobre els Drets de l'Infant** de 1989 mitjançant la protecció i la promoció dels drets dels infants, adolescents i joves fins als 18 anys.

Un dels principis rectors de la Convenció és la consideració de l'interès superior del nen i nena, que hauria de ser prioritària en l'agenda política balear, en primer lloc, perquè és un imperatiu legal d'acord amb la Convenció, i en segon lloc, pel següents motius:

- Els nens i les nenes són individus. No són propietat dels seus pares ni de l'Estat, ni són només persones en desenvolupament, sinó que tenen el mateix estatus que els adults.
- Els nens i nenes inicien la seva vida com a éssers totalment dependents. Necessiten als adults per cuidar-los, educar-los i orientar-los cap a la seva independència.
- Molts canvis socials tenen major incidència en la infància. Fenòmens com la globalització, els canvis en les estructures familiars o un estat del benestar cada vegada més reduït tenen repercussions transcendents sobre la infància.
- Les mesures polítiques que prenen els governs, així com les seves omissions, poden repercutir amb més contundència sobre els nens i nenes que sobre qualsevol altre grup social.
- La infància no vota i no té possibilitat de jugar un paper significatiu en la política institucional. Sense acords especials, els nens i les nenes no tindran cap influència sobre les decisions dels governs.
- El desenvolupament saludable dels nens i les nenes és crucial per al benestar present i futur de qualsevol societat i els costos de desatendre'ls són enormes, sobretot, durant la primera infància.

El Comitè dels Drets de l'Infant, va resoldre en el seu informe del 3 de novembre de 2010, les seves Observacions Finals per a Espanya, com a Estat part de la Convenció sobre els Drets de l'Infant.

Aquest document, pretén recollir les principals recomanacions del Comitè dels Drets de l'Infant, en àrees com: 1) pobresa infantil, 2) educació, 3) salut, 4) infància privada d'un entorn familiar i 5) mesures especials de protecció i 6) la rellevància política de la infància a l'agenda pública; àrees on fixarem l'atenció per analitzar la situació concreta de la infància a les Illes Balears. En annex, s'inclouen taules estadístiques que complementen la informació i anàlisi, les quals poden ser completades per d'altres fonts que es creguin més adients.

1. Pobresa infantil a les Illes Balears

El risc de pobresa relativa per Comunitat Autònoma a les Illes Balears afecta al 22,6% dels menors de 18 anys, segons dades del 2008¹; segons l'umbral de pobresa nacional, les Illes Balears es troba situat en un 17,9% . A nivell estatal i per comunitat autònoma, la incidència de la pobresa infantil arriba a un 24,1% (segons la mateixa font). Considerant la incidència de pobresa en menors de 16 anys, es té un 25,3% l'any 2010 (ECV – INE 2010)². Comparativament al marc europeu, Espanya es situa en un dels països més baixos d'Europa en la quantitat i cobertura de les prestacions socials i en l'eficiència d'aquests. Especialment quan es constata que l'actual crisi ha canviat el perfil de la pobresa i impacta, sobretot, entre les famílies joves amb nens i nenes ben petits.

D'altra banda i pel què fa al component de benestar material, cal dir que si bé la mitjana nacional de llars que han patit un retràs en el pagament de factures vinculades a vivenda en els últims 12 mesos és de 7,7%³, en el cas de les Illes Balears és superior a la mitjana en un 9,9% (segon ECV – INE, 2010).

¹ Informe *Infancia en España, 2010 – 2011*, UNICEF . Umbral de pobresa nacional (càlcul al voltant de 16.300 € per família amb 2 adults i 2 nens/es); umbral de pobresa per C.C.A.A (en relació als ingressos per C.C.A.A).

Veure [Annex Taula 1. Risc de pobresa infantil per Comunitats Autònomes.](#)

² ECV_INE, 2010; veure [Annex Taula 1.1. Evolució \(2004-2010\) de la taxa de risc de pobresa per edat i sexe](#)

³ ECV-INE, 2010: veure [Annex Taula 1.2. Evolució \(2004-2010\) carència material – total nacional](#) i veure [Annex Taula 1.3. Evolució \(2004-2010\) carència material – Illes Balears.](#)

El **Comitè dels Drets de l'Infant** recomana a l'Estat espanyol:

- Dissenyar un **pla de lluita contra la pobresa infantil** que estableixi un marc coherent i que identifiqui accions prioritàries contra l'exclusió infantil amb objectius específics i mesurables, indicadors clars, terminis i un suport econòmic suficient. Aquest pla, tal com recomana el Comitè, hauria de ser capaç de coordinar de manera efectiva les accions a escala local, autonòmica i estatal, en diferents àrees (en particular economia, salut, habitatge, polítiques social i educació).
- Reforçar els **sistemes de prestacions** econòmiques i de serveis per a les famílies i la infància, amb un suport addicional per a les famílies monoparentals, nombroses i amb els pares a l'atur.
- Garantir que **els infants són escoltats** en els procediments que els afecten, tal com estableix un dels principis rectoros de la Convenció, de manera que aquestes actuacions contra la pobresa infantil haurien d'incloure la participació dels nens, nenes i adolescents.

2. Educació: abandonament escolar

En relació a l'àmbit educatiu, és especialment preocupant les altes taxes d'abandonament escolar. A les Illes Balears, un 36,7% dels i les joves abandonen la formació i no estudien més enllà de l'ensenyament secundari obligatori, superant la taxa a Espanya (28,4%) i essent abans de Melilla la comunitat autònoma amb aquests resultats⁴.

D'altra banda, a nivell de la finalització d'estudis d'educació primària, en el curs 2008 – 2009 el 75% d'estudiants de 12 anys finalitzen primària, en comparació al 83,5% de mitjana nacional⁵. Altres dades complementàries que il·lustren la situació educativa a les Balears, són per exemple, la situació de comprensió lectora als 15 anys, que situen a les Balears per sota la mitjana nacional (457 versus al 481)⁶. En aquest sentit, Mallorca es situa en 463, Menorca en 441 i Eivissa – Formentera en tercer lloc (436).

El Comitè dels Drets de l'Infant recomana a l'Estat espanyol:

- Adoptar les mesures necessàries per tal d'abordar les múltiples causes de l'**abandonament escolar**, garantint el dret de tots els infants a una educació realment inclusiva per als grups socials més desfavorits i en situació d'exclusió social.

⁴ Encuesta de població activa, INE, 2010. Veure [Annex Taula 2. Abandonament educatiu per C.C.A.A.](#)

⁵ PISA – OCDE, 2009. Veure [Annex Taula 2.1. Percentatge d'estudiants que als 12 anys han completat primària.](#)

⁶ Indicadors del sistema educatiu de les illes Balears, 2010, [Veure Annex Taula 2.2. Mitjana de comprensió lectora.](#)

- Ampliar la **formació professional** dels adolescents que abandonen els estudis sense titulació per tal que adquireixin competències per millorar les seves oportunitats laborals.
- Combatre la violència als centres educatius, en especial, **l'assetjament escolar** mitjançant un paper actiu de la infància.
- Desenvolupar la **participació** dels nens, nenes i adolescents a les escoles des de l'educació primària, que, actualment, es limita als Consells Escolars a partir d'educació secundària.

3. Salut: incidència en el dèficit d'atenció

Tot i que falten dades actualitzades a nivell estatal⁷, les Illes Balears es troben per sota la mitjana nacional pel què fa a nens i nenes amb obesitat (mitjana nacional 8,94%, versus 7,76% a les Balears); no obstant, pel què fa a la presència de sobrepès, les Illes Balears es troba lleugerament per sobre la mitjana nacional (18,67% en comparació al 19,20% de les Balears). Pel què fa a la prevalença en el consum d'alcohol entre joves de 14 a 18 anys, les Illes Balears (54,1) es troben per sota la mitjana nacional (58,5)⁸, tot i que en el consum de cannabis, es reverteix la proporció, ja que a les Illes Balears la prevalença és del 33%, mentre que a nivell nacional és del 30,5%⁹.

Una de les preocupacions presents a la societat balear, extensible a nivell nacional, és l'augment dels casos de trastorns per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH). Com podem veure en les recomanacions del Comitè dels Drets de l'Infant, existeix la preocupació del Comitè en relació a la sobre medicació d'aquests casos a nivell nacional.

D'altra banda, a nivell balear, destacar també la problemàtica en salut mental present als menors estrangers acompanyats i l'augment dels casos d'autisme.

El Comitè dels Drets de l'Infant recomana a l'Estat espanyol:

- **L'enfortiment dels esforços en la promoció i protecció dels drets dels nens i nenes amb discapacitats**, així com la realització d'estudis sobre la violència als nens i nenes que pateixen aquests nens i nenes.

⁷ Enquesta Nacional de Salut – INE, 2006. Veure [Annex Taula 3. Percentatge de nens/es de 2 a 17 anys amb obesitat i sobrepès.](#)

⁸ ESTUDES, 2008, Veure [Annex Taula 3.1. Evolució de la prevalença del consum de drogues, els últims 30 dies, en estudiants de 14 a 18 anys.](#)

⁹ ESTUDES, 2008, Veure [Annex Taula 3.2. Evolució de la prevalença del consum de drogues, els últims 30 dies, en estudiants de 14 a 18 anys.](#)

- **Desenvolupament d'una política nacional de salut mental infantil**, incloent la promoció de la salut mental positiva i benestar emocional, prevenció de problemes de salut mental positiva i de benestar emocional.
- **Investigació en el camp de la Psiquiatria Infanto – juvenil**, amb especial atenció als determinants socials de salut mental i trastorns mentals.
- Examen del fenomen de la sobre prescripció de medicaments a nens i nenes i **impuls d'iniciatives per a facilitar a nens i nenes amb TDAH i d'altres trastorns de comportament**, així com als seus pares, mares i docents, accés a un ampli ventall de mesures i tractament psicològic i educatiu.
- Enfortiment dels esforços per a **combatre l'abús de substàncies entre adolescents, abordament de l'obesitat i major atenció a la salut infantil i adolescent.**

4. Infància privada d'un entorn familiar

Pel què fa a l'aplicació d'alguna mesura de protecció als menors de 18 anys, a les Illes Balears es dona una taxa de 679,6 per cent mil habitants, superior a la mitjana nacional, la qual es troba en 479,8¹⁰. És a dir, l'any 2009 es van obrir 1.384 expedients, on es reflexa que nens i nenes tenen aplicada alguna mesura de protecció (segons modalitat de tipus de mesura de protecció de la Llei 1/96).

En relació a l'acolliment residencial, a les Illes Balears trobem una taxa de 139 per cent mil habitants, en comparació als 114 per cent mil a nivell nacional; no obstant, per la comptabilització del total de casos en acolliment residencial, les Illes Balears es troben per sota de la mitjana nacional (172,8 i 183 respectivament)¹¹.

El Comitè dels Drets de l'Infant recomana a l'Estat espanyol:

- Que **l'Estat estableixi normes i protocols per a definir els límits i el tipus d'atenció** prestada als nens/es amb trastorns de comportament i/o en risc social, així com els criteris per enviar a aquests nens i nenes a centres privats.

¹⁰ Font: Estadística básica de Medidas de Protección de la Infancia. Boletín número 12; les dades són orientatives, "debido al diferente funcionamiento de las comunidades autónomas es posible que las diferencias en los protocolos de apertura de expedientes hagan que estos datos no sean completamente comparables" (pág. 16).. Veure [Annex Taula 4. Número total d'expedients oberts per C.C.A.A. 2009](#) i [Annex Taula 4.1. Total expedients per C.C.A.A i suma d'expedients de tuteles i guardes per C.C.A.A.](#)

¹¹ Font: ídem nota 10, veure [Taula 4.2. Acolliment residencial per Comunitat Autònoma, 2009](#), i veure [Annex Taula 4.3. Acolliment familiar administratiu 2009 per Comunitat Autònoma.](#)

- Els nens i nenes només siguin enviats a aquests centres com a mesura d'últim recurs.
- L' internament en aquests centres **només es realitzi prèvia autorització judicial i una vegada s'hagi respectat el dret del nen/a a ser escoltat.**
- Es realitzin **avaluacions periòdiques** i la duració de l'estança es limiti estrictament al període més breu possible.
- S'ofereixin **programes de recolzament psicosocial**, així com conferències per a famílies i comunitats i tractaments de teràpia cognitivo conductual, **en lloc d'enviar als nens i nenes amb trastorns de comportament a centres;** i s'ofereixi als pares programes de recolzament i descans per ajudar-los a fer front a les dificultats i a cuidar els seus fills/es a casa.
- Intensificar els esforços estatals per a millorar la qualitat d'atenció, tenint en compte les Directrius de les Nacions Unides sobre les modalitats alternatives de cuidat de nens/es.

5. Mesures especials de protecció

5.1. Menors estrangers no acompanyats

El tractament dels menors estrangers no acompanyats és un altre repte pel que fa a la protecció dels drets de la infància a nivell estatal.

El Comitè dels Drets de l'Infant recomana:

- Interpretar i aplicar el principi de l'**interès superior de l'infant** en el tractament dels menors estrangers no acompanyats, especialment en les mesures que afecten a la seva protecció, reunificació familiar i repatriació on ha de predominar la condició d'infant per sobre de la d'estranger, així com el **dret a ser escoltat** i tenir informació sobre els seus drets incloent el dret a sol·licitar asil.
- Adoptar les mesures necessàries per **prevenir procediments irregulars** en l'expulsió de menors estrangers no acompanyats, i coordinar els processos de repatriació amb els governs dels països d'origen, en especial, Marroc per assegurar que els infants són entregats a algun membre de les seves famílies o als serveis socials adequats.
- Establiment de centres d'acollida amigables amb mecanismes efectius per a la recepció i tramitació de queixes per part dels nois o noies, així com la investigació efectiva dels casos de maltractaments.

- Desenvolupament d'un protocol uniforme de **mètodes per determinar l'edat** i garantir que aquests procediments es duen a terme de manera científica, segura, justa i sensible a l'edat i al gènere, evitant qualsevol violació de la integritat física del menor.
- Tenir en consideració l'Observació General nº 6 (2005) del Comitè sobre el "Tractament dels menors no acompanyats i separats de la seva família fora del seu país d'origen".

5.2. Violència, maltractament i abús contra els infants

Tal com assumeix Nacions Unides, cap forma de violència contra infants i adolescents és justificable i totes les formes de violència es poden prevenir, ja sigui maltractament físic o psíquic, assetjament escolar, abús o explotació sexual, tracte negligent o abandonament.

Pel què fa al registre de casos de violència, maltractament i abús sexual, es fa difícil disposar de dades comparables entre Comunitats Autònomes, ja que no es disposa d'un terç de la informació. Tot i així, si es disposa informació de les Illes Balears, essent una de les Comunitats on s'han registrat major casos de maltractament infantil, en total 2.263 casos, la major part degut a negligència¹². D'altra banda, destacar que la major part de les notificacions (42%) procedeixen de serveis socials en el cas de les Balears.

El Comitè dels Drets de l'Infant recomana a l'Estat espanyol:

- Millorar en el registre i recopilació de **dades sobre explotació i abús dels infants**, així com la realització d'estudis en profunditat.
- Establir un sistema centralitzat de registre de casos d'explotació i abusos sexuals.
- Continuar aplicant polítiques adequades i programes per a la prevenció, rehabilitació i reintegració social de nens, nenes i adolescents víctimes evitant la **revictimització** dels infants i adolescents en els processos judicials garantint la correcta protecció de les víctimes i de les seves famílies.
- Reforçar les iniciatives d'educació parental per assegurar que les **formes de disciplina dels infants són positives**, respecten la seva dignitat i són conforme la Convenció sobre els Drets de l'Infant, considerant també l'Observació General nº 8 del Comitè (2006) sobre "El dret de l'infant a la protecció contra càstigs corporals o altres formes de càstig cruels o degradants."

¹² Font: Estadística básica de medidas de protección a la infancia. Número 12, Veure [Annex Taula 5. Total notificacions i tipus de maltractament per C.C.A., Annex Taula 5.1. Total casos confirmats i Annex Taula 5.2. Procedència de les notificacions.](#)

- Adoptar les recomanacions de l'Estudi de Nacions Unides sobre la Violència contra la Infància, en particular, prioritzar la prevenció, promoure els valors no violents, facilitar serveis de rehabilitació i integració social i assegurar la participació dels infants.

5.3. Administració de justícia juvenil

A nivell estatal, pel què fa a l'aplicació de mesures d'internament a menors de 18 anys, l'any 2009, tenim una taxa de 34,9 per cada cent mil menors en règim tancat, una taxa de 122,6 en règim semi obert i una taxa de 4,8 en règim obert¹³.

A les Illes Balears, l'evolució de les notificacions d'internament en règim tancat, van de 9 notificacions l'any 2007, 33 l'any 2008 i 18 notificacions l'any 2009. Si ve, hi ha una disminució en les notificacions entre l'any 2008 i 2009, pel què fa l'execució de les mesures d'internament de règim tancat passa de 8 l'any 2007 a 35 l'any 2009¹⁴.

Pel què fa a les Illes Balears, destaca l'augment sostingut d'aplicació de les mesures d'administració de justícia juvenil de l'article 7/LRPM des de l'any 2002, tenint una lleugera disminució entre l'any 2006 i 2007, però passant de 1.132,9 l'any 2007 a 1.680 mesures aplicades l'any 2009¹⁵.

El Comitè dels Drets de l'Infant recomana a l'Estat espanyol:

- **Revisió de la legislació estatal i reducció al mínim la imposició de condemnes severes a nens/es, tot i que hagin comès delictes greus.** En particular, s'insta a l'Estat a que es tingui en compte l'Observació General nº 10, sobre els drets de la infància en la justícia de menors.
- **Enfortir les mesures preventives,** com a recolzament a la funció de la família i la comunitat, amb l'objectiu d'eliminar les condicions socials que empenyin als nens i nenes a entrar en contacte amb el sistema de justícia penal, i **es prenguin totes les mesures possibles per evitar l'estigmatització.**
- Velar perquè la **privació de llibertats dels nens/es infractors/es s'utilitzi només com a mesura d'últim recurs i es fomenti l'ús de mesures diferents a la privació de llibertat,** com la mediació, la llibertat vigilada, el recolzament psicològic i els serveis a la comunitat, i s'enforteixi la funció de la família i la comunitat.

¹³ Font: Estadísticas básicas de medidas impuestas a los menores infractores. Boletín número 9, 2009. Veure [Annex Taula 6. Total de mesures executades o en execució, a nivell estatal.](#)

¹⁴ Font: idem anterior. Veure [Annex Taula 6.1. Evolució de notificacions i execucions de mesures a les Illes Balears](#)

¹⁵ Font: idem anterior. Veure [Annex Taula 6.2. Evolució de mesures executades article 7/LRPM per període i per C.C.A.A.](#)

- Garantir que una vegada finalitzada la privació de llibertat, es realitzi un **seguiment individualitzat encaminat a la reintegració del nen/a**, en estreta coordinació amb serveis socials i educatius.
- **Millorar els programes de formació sobre les normes internacionals** pertinents per a tots les professionals del sistema de justícia penal.
- Augmentar les **intervencions especialitzades en relació als menors que hagin comès agressions sexuals**.

6. Rellevància política de la infància en l'agenda pública

A nivell del Govern de les Illes Balears, i depenent de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social, trobem l'Oficina dels Drets del Menor, la qual té com a mandat vetllar per la defensa i la promoció dels Drets dels menors de 18 anys arreu de les Balears. A nivell de polítiques públiques, si ve trobem la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i dels drets de la infància i adolescència de les illes Balears, o el Decret 15/2003, de 14 de febrer, pel qual es crea el Consell d'Infància i Família de les Illes Balears i se'n regula el funcionament, actualment no trobem específicament una llei o Pla Director específic per a la Infància i Adolescència. Es en aquest sentit, on els pressupostos haurien de contemplar també de manera específica les necessitats de la infància i adolescència, fet que no es tradueix en la realitat actual.

Així doncs, podem veure com la realitat relacionada amb la infància no forma part del debat social, parlamentari i polític; ja que una mostra n'és la manca de referències en les mesures de resposta a la crisi actual.

El **Comitè dels Drets de l'Infant** recomana a l'Estat espanyol:

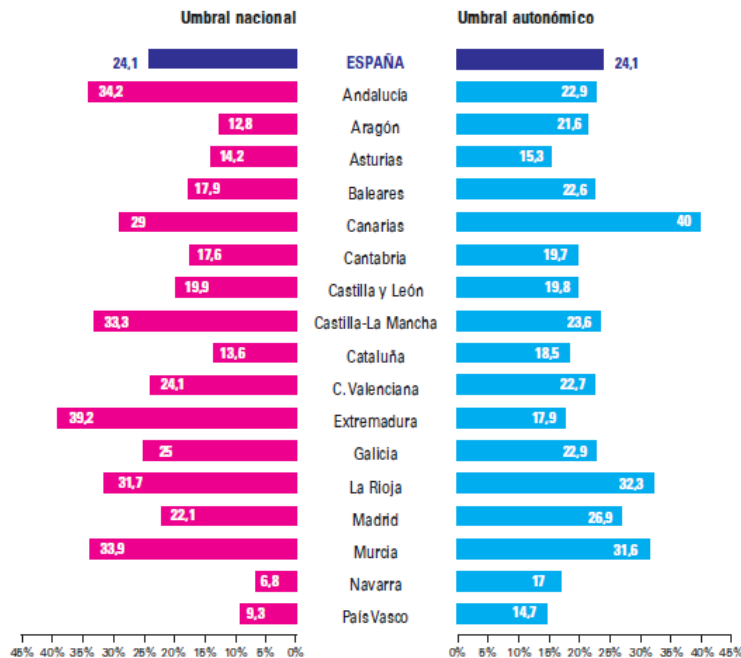
- Millorar la coordinació entre administracions estatal, autonòmica i locals, així com en la coherència de polítiques entre els diversos departaments d'un mateix organisme públic en matèria d'infància.
- Recol·lecció de dades sobre tots els aspectes de la Convenció amb indicadors homogenis desagregats per edat, sexe, referents ètnics (amb especial èmfasi en la població gitana), migrants, menors no acompanyats i infants en entorns desfavorits econòmicament i social. Aquestes dades han de permetre una anàlisi comparativa i la seva valoració posterior.
- Establir una dependència d'alt nivell en matèria d'infància que contribueixi a fer els infants més visibles en el govern.

ANNEX_ Taules d'indicadors

POBRESA INFANTIL

Taula 1. Risc de pobresa infantil per Comunitats Autònomes

Riesgo de pobreza infantil en las comunidades autónomas (porcentaje respecto al umbral nacional y autonómico, 2008)

Fuente: elaboración propia a partir de datos de la Encuesta de Condiciones de Vida.

Font: *Infancia en España 2010-2011*, UNICEF.

Taula. 1.1. Evolució (2004-2010) de la taxa de risc de pobresa per edat i sexe (total nacional)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Total							
Total	19,9	19,7	19,9	19,7	19,6	19,5	20,7
Menos de 16 años	24,2	24,0	24,0	23,6	24,1	23,3	25,3
De 16 a 29 años	15,8	15,9	16,2	17,1	17,1	17,5	21,4
De 30 a 44 años	17,1	16,7	16,3	16,8	16,1	16,8	18,4
De 45 a 64 años	16,2	16,4	16,7	16,7	17,2	17,5	19,1
De 65 y más años	29,5	29,3	30,7	28,2	27,4	25,2	21,7
Hombres							
Total	18,9	18,5	18,5	18,5	18,3	18,3	20,1
Menos de 16 años	25,7	24,3	23,7	23,6	23,2	22,1	24,2
De 16 a 29 años	14,8	14,7	15,1	15,1	15,7	16,2	20,3
De 30 a 44 años	16,1	16,1	14,9	16,3	15,0	16,0	17,9
De 45 a 64 años	16,0	15,7	16,3	16,1	16,9	17,5	19,7
De 65 y más años	26,5	26,3	27,8	25,7	24,7	22,6	19,9
Mujeres							
Total	20,8	20,8	21,3	20,9	21,0	20,6	21,3
Menos de 16 años	22,6	23,7	24,4	23,5	24,9	24,6	26,4
De 16 a 29 años	16,9	17,1	17,3	19,4	18,7	18,9	22,5
De 30 a 44 años	18,0	17,3	17,9	17,3	17,3	17,6	19,0
De 45 a 64 años	16,4	17,1	17,1	17,3	17,4	17,5	18,5
De 65 y más años	31,7	31,5	32,8	30,1	29,4	27,1	23,1

Font: *Encuesta de condiciones de vida*, INE, 2010.

BENESTAR MATERIAL

Taula 1.2. Evolució (2004-2010) carència material – Total nacional

Encuesta de condiciones de vida 2010. Resultados definitivos							
Indicadores principales. Evolución							
Evolución (2004-2010) de la carencia material - Total nacional							
Unidades: Porcentajes							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hogares							
Total nacional							
No puede permitirse ir de vacaciones al menos una semana al año	43,9	40,4	38,3	35,8	33,5	38,9	39,7
No tiene capacidad para afrontar gastos imprevistos	39,2	33,8	31,2	30,5	28,1	34	36,7
Ha tenido retrasos en el pago de gastos relacionados con la vivienda principal (hipoteca o alquiler, recibos de gas, comunidad...) en los últimos 12 meses	6	4,7	4,9	5,2	5,4	7,2	7,7
Carencia en al menos 3 conceptos de una lista de 7 conceptos	16,9	13,7	13,2	11,4	10,5	12,2	13,9

Notas:

- 1.- "carencia material, Carencia en al menos 3 conceptos de una lista de 7 conceptos": 1)
- No puede permitirse ir de vacaciones al menos una semana al año
- 2) No puede permitirse una comida de carne, pollo o pescado al menos cada dos días
- 3) No puede permitirse mantener la vivienda con una temperatura adecuada
- 4) No tiene capacidad para afrontar gastos imprevistos
- 5) Ha tenido retrasos en el pago de gastos relacionados con la vivienda principal (hipoteca o alquiler, recibos de gas, comunidad...) en los últimos 12 meses
- 6) No puede permitirse disponer de un automóvil
- 7) No puede permitirse disponer de un ordenador personal

Fuente: Instituto Nacional de Estadística

Font: ECV- INE, 2010.

Taula 1.3. Indicador complementari: evolució (2004 – 2010) carència material - Illes Balears

Encuesta de condiciones de vida 2010. Resultados definitivos							
Indicadores principales. Evolución							
Evolución (2004-2010) de la carencia material por CCAA.							
Unidades: Porcentajes							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hogares							
Balears, Illes							
No puede permitirse ir de vacaciones al menos una semana al año	33,2	33,8	32,4	24,2	28,8	36,8	38,7
No tiene capacidad para afrontar gastos imprevistos	28,5	32,1	26,9	22,8	28,1	33,9	34,4
Ha tenido retrasos en el pago de gastos relacionados con la vivienda principal (hipoteca o alquiler, recibos de gas, comunidad...) en los últimos 12 meses	6,1	8,6	7,9	7	5,9	14,2	9,9
Carencia en al menos 3 conceptos de una lista de 7 conceptos	12,8	14,6	10,9	10,1	9,6	16,8	17,4

Notas:

- 1.- "carencia material, Carencia en al menos 3 conceptos de una lista de 7 conceptos": 1) No puede permitirse ir de vacaciones al menos una semana al año
- 2) No puede permitirse una comida de carne, pollo o pescado al menos cada dos días
- 3) No puede permitirse mantener la vivienda con una temperatura adecuada
- 4) No tiene capacidad para afrontar gastos imprevistos
- 5) Ha tenido retrasos en el pago de gastos relacionados con la vivienda principal (hipoteca o alquiler, recibos de gas, comunidad...) en los últimos 12 meses
- 6) No puede permitirse disponer de un automóvil
- 7) No puede permitirse disponer de un ordenador personal

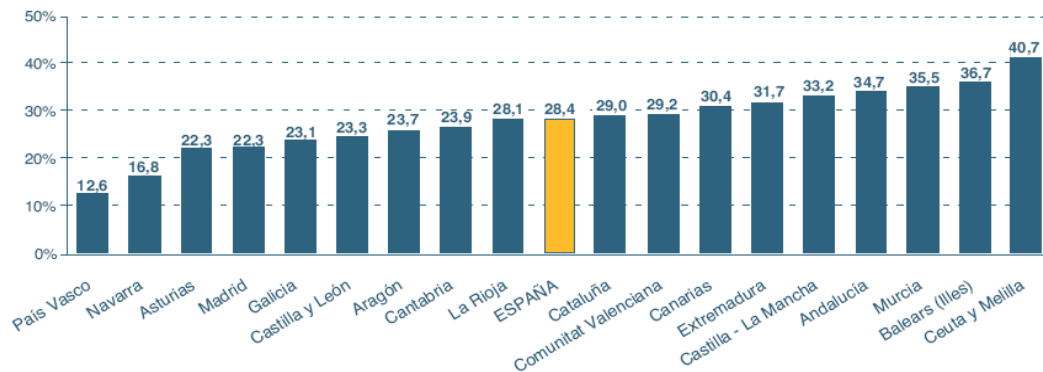
Fuente: Instituto Nacional de Estadística

Font: ECV- INE, 2010.

EDUCACIÓ

Taula 2. Abandonament escolar per C.C.A.A

Abandono educativo temprano por C.A.: *Porcentaje de población de 18 a 24 años que no ha completado el nivel de E. Secundaria 2ª etapa y no sigue ningún tipo de educación-formación. Año 2010*

Font: Enquesta de població activa, INE, 2010.

Taula 2.1. Percentatge d'estudiants que als 12 anys han completat primària

	TOTAL			NIÑOS			NIÑAS		
	1998-99	2003-04	2008-09	1998-99	2003-04	2008-09	1998-99	2003-04	2008-09
TOTAL	88,4	85,0	83,5	87,0	82,1	80,9	89,9	88,0	86,1
Andalucía	87,9	82,2	82,2	90,3	78,9	79,1	85,7	85,9	85,5
Aragón	90,1	85,6	81,0	88,3	82,9	78,6	91,9	88,3	83,4
Asturias (Principado de)	90,8	85,0	83,8	88,7	83,0	82,0	93,0	89,2	85,6
Balears (Illes)	82,9	76,7	75,0	79,2	72,4	71,9	86,7	81,4	78,4
Canarias	79,9	77,6	76,5	75,3	72,9	72,0	84,5	82,6	81,1
Cantabria	88,2	84,9	86,0	85,4	81,1	84,2	91,1	89,0	87,9
Castilla y León	88,5	84,8	81,4	85,6	81,8	78,0	91,5	88,0	84,9
Castilla-La Mancha	86,9	83,7	78,6	83,7	80,2	75,5	90,3	87,4	82,0
Cataluña	91,7	91,4	90,2	89,9	90,1	89,0	93,5	92,9	91,4
Comunitat Valenciana	89,7	87,0	85,6	87,5	84,5	83,2	92,1	89,5	87,8
Extremadura	87,6	84,4	82,9	84,2	80,2	79,2	91,2	88,8	86,9
Galicia	85,3	83,6	84,3	81,6	80,0	81,0	89,3	87,5	87,8
Madrid (Comunidad de)	89,8	86,1	82,6	88,0	84,1	80,7	91,6	88,2	84,6
Murcia (Región de)	86,3	81,0	77,8	82,8	77,2	74,6	90,0	85,0	81,2
Navarra (Comunidad Foral de)	91,9	86,9	83,7	90,1	85,0	81,2	94,1	88,9	86,3
País Vasco	92,0	88,4	88,1	90,5	86,4	86,4	93,7	90,6	89,8
Rioja (La)	91,4	89,0	86,1	90,3	86,6	84,9	92,6	91,6	87,2
Ceuta	75,5	74,5	71,3	73,0	71,3	68,5	78,1	78,0	74,4
Melilla	73,4	79,4	82,1	70,2	76,7	78,9	76,7	82,6	85,8

Font: Informe PISA-OCDE 2009

Taula 2.2. Mitjana de comprensió lectora a les Illes Balears

Mitjana OCDE	Espanya	Balears
493	481	457

Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera	públics	privats
457	463	441	436	442	480

Font:IAQSE, CAIB. Indicadors del sistema educatiu de les Illes Balears, 2010.

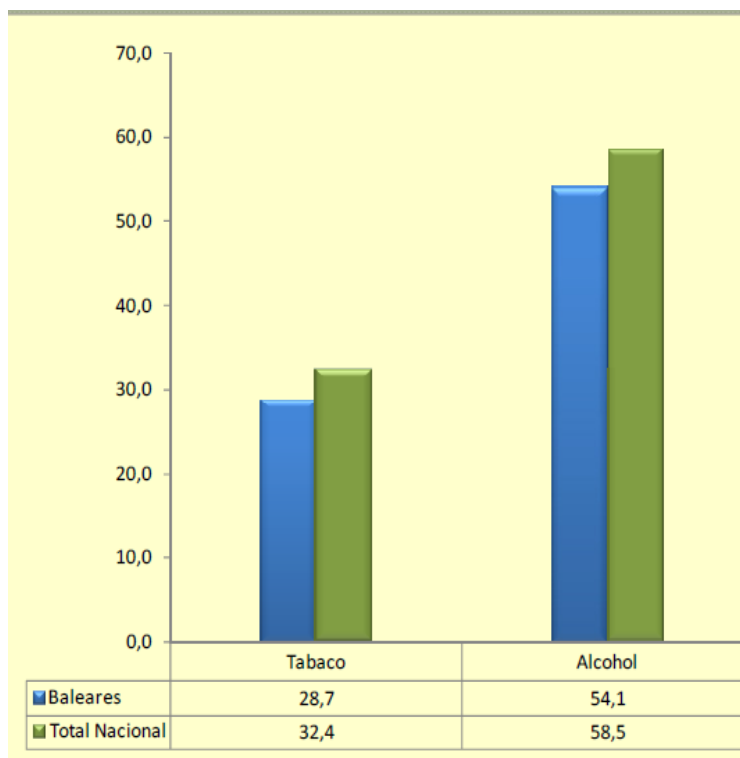
SALUD

Taula 3. Percentatge de nens/es de 2 a 17 anys amb obesitat i sobrepès

	% con obesidad o sobrepeso, por orden alfabético		
	Total	Obesidad	Sobrepeso
TOTAL	27,61	8,94	18,67
Andalucía	31,66	11,95	19,71
Aragón	24,39	7,48	16,91
Asturias (Principado de)	28,38	4,56	23,82
Balears (Illes)	26,96	7,76	19,20
Canarias	39,02	15,88	23,14
Cantabria	28,25	7,01	21,24
Castilla y León	23,17	7,62	15,55
Castilla-La Mancha	31,55	5,54	26,01
Cataluña	23,17	7,17	16,00
Comunitat Valenciana	28,03	12,44	15,59
Extremadura	29,57	9,84	19,73
Galícia	24,97	5,16	19,81
Madrid (Comunidad de)	24,97	5,49	19,48
Murcia (Región de)	32,67	10,80	21,87
Navarra (Comunidad Foral de)	27,60	8,23	19,37
País Vasco	19,46	5,14	14,32
Rioja (La)	31,14	12,44	18,70
Ceuta y Melilla	29,57	14,19	15,38

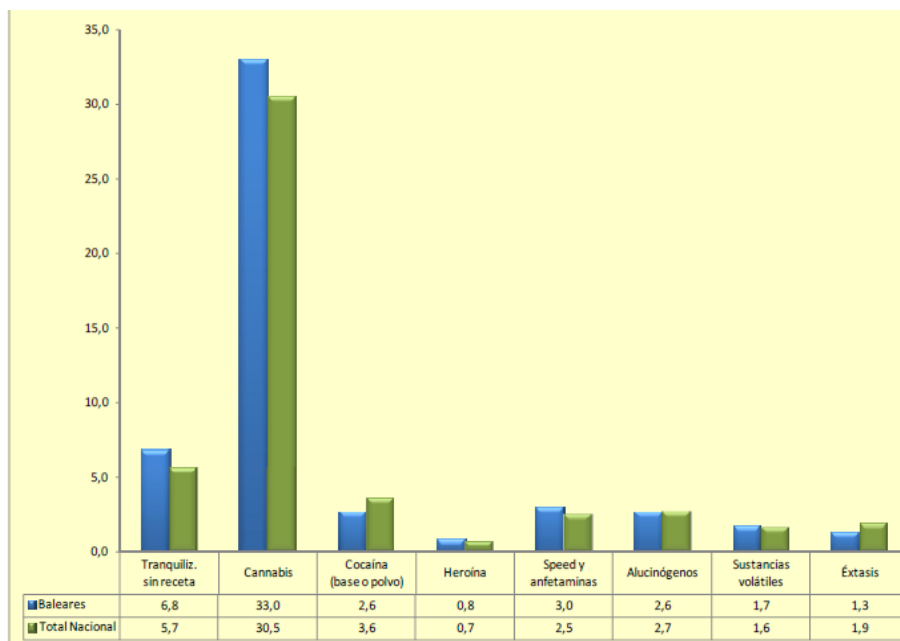
Font: ENSE, 2006

Taula 3. 1. Evolució de la prevalença del consum de drogues, els últims 30 dies, en estudiants de 14 a 18 anys.

Font: ESTUDES, 2008

Taula 3.2. Prevalença del consum de drogues, en els últims 12 mesos, en estudiants de 14 a 18 anys.

Font: ESTUDES, 2008

Infància privada d'un entorn familiar

Taula 4. Número total d'expedients oberts per Comunitat Autònoma 2009.

NÚMERO TOTAL DE EXPEDIENTES ABIERTOS POR COMUNIDAD AUTÓNOMA EN 2009						
	EXP. ABIERTOS*		TUTELAS**		GUARDAS**	
	Nº	Tasa por 100.000	Nº	%	Nº	%
Andalucía	6.416	396,8	6.299	98,2	117	1,8
Aragón	1.127	535,4	434	38,5	44	3,9
Asturias	SD	—	SD	—	SD	—
Baleares	1.384	679,6	671	48,5	537 ⁽¹⁾	38,8
Canarias	1.471	379,3	1.381	93,9	90	6,1
Cantabria	402	457,4	205	51,0	197	49,0
Castilla y León	1.310	364,1	935	71,4	207	15,8
Castilla-La Mancha	1.211	327,7	1.047	86,5	164	13,5
Cataluña	8.071	616,3	7.845	97,2	226	2,8
Comunidad Valenciana	4.090	453,3	2.647	64,7	1.443	35,3
Extremadura	663	342,0	581	87,6	82	12,4
Galicia	2.483	647,1	1.507	60,7	976	39,3
Madrid	4.590	397,3	3.360	73,2	690	15,0
Región de Murcia	1.215	404,9	1.215	100,0	0	0,0
C. Foral de Navarra	854	784,8	236	27,6	244	28,6
País Vasco	1.927	589,4	1.357	70,4	570	29,6
La Rioja	534	1.014,9	109	20,4	102	19,1
Ceuta	316	1.846,0	237	75,0	1	0,3
Melilla	333	1.819,1	105	31,5	4	1,2
Total	38.397	479,8	30.171	78,6	5.694	14,8

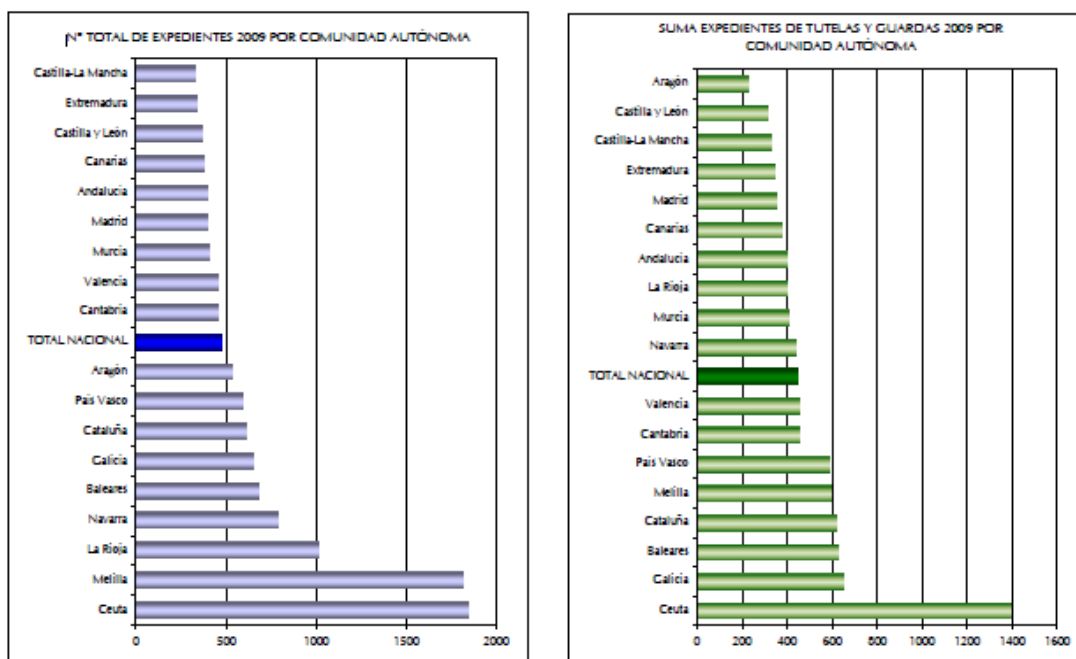
* Tasas por cada 100.000 niños.

** Distribución de los expedientes abiertos.

(1) Sin datos de Menorca

Font: Estadística básica de medidas de protección a la infancia. Boletín número 12 (2010).

Taula 4.1. Total d'expedients 2009 per comunitat autònoma i Suma d'expedients de tuteles i guardes per comunitat autònoma.

Font: Estadística bàsica de medidas de protecció a la infància. Boletín número 12 (2010).

Taula 4.2. Acol·liment residencial per comunitat autònoma. 2009.

ACOGIMIENTO RESIDENCIAL 2009 POR COMUNIDAD AUTÓNOMA	ALTAS		TOTALES	
	Nº	Tasa por 100.000	Nº	Tasa por 100.000
Andalucía	2.600	160,8	2.795	172,9
Aragón	453	215,2	301	143,0
Asturias	108	81,0	407	305,2
Baleares	283	139,0	352	172,8
Canarias	244	62,9	1.057	272,6
Cantabria	241	274,2	173	196,9
Castilla y León	515	143,1	493	137,0
Castilla-La Mancha	304	82,3	489	132,3
Cataluña	755	57,7	2.621	200,1
C. Valenciana	670	74,2	1.168	129,4
Extremadura	SD	—	373	192,4
Galicia	697	181,6	1.069	278,6
Madrid	692	59,9	1.770	153,2
Región de Murcia	430	143,3	257	85,6
Comunidad Foral de Navarra	69	63,4	139	127,7
Pais Vasco	892	272,8	1.183	361,8
La Rioja	61	115,9	71	134,9
Ceuta	SD	—	139	812,0
Melilla	SD	—	SD	—
Total	9.014	114,0	14.857	183,0

Tasas por cada 100.000 niños.

Font: Estadística bàsica de mesures de protecció a la infància. Boletín número 12 (2010).

Taula 4.3. Acolliment familiar administratiu per C.C.A.A

ACOGIMIENTO FAMILIAR ADMINISTRATIVO 2009 POR COMUNIDAD AUTÓNOMA	ALTAS		TOTALES	
	Nº	Tasa por 100.000	Nº	Tasa por 100.000
Andalucía	379	23,4	2.004	123,9
Aragón	35	16,6	125	59,4
Asturias	89	66,7	319	239,2
Baleares	99	48,6	443	217,5
Canarias	69	17,8	1.084	279,5
Cantabria	23	26,2	91	103,6
Castilla y León	150	41,7	316	87,8
Castilla-La Mancha	107	29,0	345	93,4
Cataluña	923	70,5	4.126	315,1
C. Valenciana	262	29,0	1.855	205,6
Extremadura	52	26,8	387	199,6
Galicia	122	31,8	1.520	396,1
Madrid	382	33,1	964	83,4
Región de Murcia	80	26,7	559	186,3
Comunidad Foral de Navarra	40	36,8	151	138,8
País Vasco	97	29,7	343	104,9
La Rioja	31	58,9	84	159,6
Ceuta	SD	—	59	344,7
Melilla	18	98,3	85	464,3
Total	2.958	36,4	14.860	182,6

Tasas por cada 100.000 niños.

Font: Estadística básica de medidas de protección a la infancia. Boletín número 12 (2010).

VIOLENCIA, MALTRACTAMENT, ABUS

Taula 5. Total de notificaciones i tipus de maltractament per C.C.A.A

	TOTAL		TIPO DE MALTRATO							
			MATRATO FÍSICO		NEGLIGENCIA		MALTRATO PSÍQUICO		ABUSO SEXUAL	
	Nº	Tasa por 100.000	Nº	Tasa por 100.000	Nº	Tasa por 100.000	Nº	Tasa por 100.000	Nº	Tasa por 100.000
Andalucía	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Aragón	542	257,5	36	17,1	335	159,2	167	79,3	4	1,9
Asturias	167	125,2	31	23,2	126	94,5	3	2,2	7	5,2
Baleares	2.263	1.120,9	265	131,3	1.671	827,7	231	114,4	96	47,6
Canarias	14	3,6	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Cantabria	371	422,2	24	27,3	334	380,1	2	2,3	11	12,5
Castilla y León	1.291	358,8	66	18,3	896	249,0	318	88,4	11	3,1
Castilla-La Mancha	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Cataluña	1.474	112,6	290	22,1	1.038	79,3	5	0,4	83	6,3
C. Valenciana	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Extremadura	513	264,6	28	14,4	324	167,1	159	82,0	2	1,0
Galicia	185	48,2	39	10,2	116	30,2	23	6,0	7	1,8
Madrid	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Región de Murcia	780	259,9	79	26,3	494	164,6	62	20,7	145	48,3
C. Foral de Navarra	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
País Vasco	387	118,4	47	14,4	293	89,6	153	46,8	45	13,8
La Rioja	45	85,5	20	38,0	33	62,7	31	58,9	2	3,8
Ceuta	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Melilla	12	65,6	8	43,7	3	16,4	1	5,5	0	0,0

Font: Estadística básica de medidas de protección de la infancia, Boletín estadístico 12, 2010 (datos 2009)

Taula 5.1. Total de casos confirmats

	TOTAL	
	Abs.	Tasa por 100.000
Andalucía	SD	—
Aragón	214	101,7
Asturias	SD	—
Baleares	898	444,8
Canarias	SD	—
Cantabria	279	317,5
Castilla y León	488	135,6
Castilla-La Mancha	SD	—
Cataluña	SD	—
C. Valenciana	SD	—
Extremadura	SD	—
Galicia	SD	—
Madrid	SD	—
Región de Murcia	142	47,3
C. Foral de Navarra	SD	—
País Vasco	0	0,0
La Rioja	0	0,0
Ceuta	SD	—
Melilla	17	92,9

Font: Estadística básica de medidas de protección de la infancia, Boletín estadístico 12, 2010 (datos 2009)

Taula 5.2. Procedència de les notificacions

	Total	Servicios Sociales		Sistema Sanitario		Sistema educativo		Fuerzas y Cuermos de		Ocio y tiempo libre		Teléfono del Menor		ONG		Particulares		Otros	
		Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Andalucía	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Aragón	239	164	68,6	15	6,3	3	1,3	37	15,5	0	0,0	0	0,0	5	2,1	8	3,3	7	2,9
Asturias	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Baleares	1.425	604	42,4	120	8,4	133	9,3	386	27,1	1	0,1	0	0,0	0	0,0	181	12,7	0	0,0
Canarias	14	4	28,6	SD	—	6	42,9	4	28,6	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Cantabria	371	348	93,8	8	2,2	5	1,3	5	1,3	5	1,3	0	0,0	0	0,0	5	1,3	0	0,0
Castilla y León	1.281	376	29,4	50	3,9	47	3,7	180	14,1	2	0,2	13	1,0	199	15,5	414	32,3	0	0,0
Castilla-La Mancha	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Cataluña	1.474	130	8,8	285	19,3	21	1,4	653	44,3	274	18,6	0	0,0	0	0,0	111	7,5	0	0,0
C. Valenciana	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Extremadura	689	675	98,0	0	0,0	8	1,2	6	0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Galicia	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	185	—	SD	—	SD	—
Madrid	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Región de Murcia	846	399	47,2	83	9,8	13	1,5	263	31,1	SD	—	SD	—	27	3,2	18	2,1	43	5,1
C. Foral de Navarra	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
País Vasco	1.154	378	32,8	41	3,6	11	1,0	62	5,4	7	0,6	0	0,0	8	0,7	7	0,6	640	55,5
La Rioja	45	21	46,7	0	0,0	17	37,8	7	15,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ceuta	SD	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—	SD	—
Melilla	12	7	58,3	1	8,3	4	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Font: Estadística básica de medidas de protección de la infancia, Boletín estadístico 12, 2010 (datos 2009)

ADMINISTRACIÓ JUSTICIA JUVENIL

Taula 6. Total de mesures executades o en execució a nivell estatal

3. TOTAL Nº DE MEDIDAS EJECUTADAS O EN EJECUCIÓN			
	TOTAL 2009	Tasas x 100.000 menores	Tasas 2008
A) MEDIDAS PREVISTAS EN EL ART. 7 (LRPM)	30.050	816,5	1033,4
Internamiento en régimen cerrado	1.285	34,9	34,5
Internamiento en régimen semiabierto	4.512	122,6	109,1
Internamiento en régimen abierto	178	4,8	4,1
Total de internamientos	5.975	162,4	147,6
Internamiento terapéutico	734	19,9	15,8
Tratamiento ambulatorio	369	12,6	38,9
Asistencia a centro de día	139	4,8	9,6
Permanencia de fin de semana	1.377	47,2	38,6
Libertad vigilada	13.126	449,5	462,7
Prohibición de aproximarse o comunicarse con la víctima	267	14,4	15,5
Convivencia con otra persona, familia o grupo educativo	407	13,9	15,8
Prestaciones en beneficio de la comunidad	4.628	158,5	213,6
Realización de tareas socioeducativas	2.894	99,1	71,7
Amonestación	0	--	15,5
Privación del permiso de conducir	134	10,4	15,4
Inhabilitación absoluta	0	--	--
Tasas por cada 100.000 menores de 14 a 21 años, calculadas a partir de la proyección del censo de población del 2001 para 2006. Se incluyen todas las medidas previstas en el artículo 7.			

Font: Estadística básica de medidas impuestas a los menores infractores. Boletín número 9 (2010).

Taula 6.1. Evolució de notificacions i execucions de mesures a les Illes Balears

	NOTIFICACIONES								EJECUCIONES							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
MEDIDAS PREVISTAS EN EL ART. 7 (LRPM)	353	779	788	875	1.041	937	974	1.081	440	730	772	819	978	999	1.398	1.500
Internamiento en régimen cerrado	6	4	6	7	10	9	33	18	0	4	9	4	8	8	22	35
Internamiento en régimen semiaabierto	31	135	49	84	74	78	94	67	0	104	73	72	98	83	74	147
Internamiento en régimen abierto	5	16	11	4	5	7	7	1	0	15	13	1	4	0	7	2
INTERNAMIENTO	42	155	66	95	89	94	134	86	0	123	95	77	110	91	103	184
Internamiento terapéutico	0	4	2	2	9	18	20	26	0	4	2	2	4	7	15	50
Tratamiento ambulatorio	43	92	18	69	55	34	13	0	43	91	39	59	20	73	60	1
Asistencia a centro de día	8	7	2	0	0	0	0	0	7	7	2	0	0	2	2	0
Permanencia de fin de semana	1	8	4	6	26	4	19	34	0	8	11	1	10	9	19	49
Libertad vigilada	162	316	432	431	541	442	435	442	251	310	362	462	542	530	576	645
Prohibición aprox. o comunicar con víctima	--	--	--	--	--	--	--	64	--	--	--	--	--	--	--	34
Conviv. con persona, familia o grupo educ.	0	0	1	0	3	0	2	4	0	0	1	0	4	1	2	11
Prestaciones en beneficio de la comunidad	85	146	213	212	329	304	284	256	104	145	205	173	210	262	548	340
Realización de tareas socioeducativas	12	51	50	58	44	41	67	120	35	42	55	45	98	24	73	172
Amonestación	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Privación del permiso de conducir	--	--	--	--	--	--	--	49	--	--	--	--	--	--	--	14
Inhabilitación absoluta	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
MEDIDAS CAUTELARES	32	52	26	0	8	35	0	18	32	52	31	0	30	35	43	21
Internamiento en centros de menores	28	50	26	--	0	30	0	18	28	50	30	--	22	30	37	21
Otras medidas	4	2	0	--	8	5	0	--	4	2	1	--	8	5	6	--
MEDIACIÓN EXTRAJUDICIAL	181	140	170	180	140	178	187	136	194	140	203	166	24	201	100	69
Conciliación	154	140	170	130	--	178	187	126	168	140	203	117	--	201	100	63
Reparación del daño	27	0	0	50	0	--	--	10	26	--	0	49	0	--	--	6
TOTAL	566	971	984	1.053	1.244	1.150	1.161	1.235	666	922	1.006	985	1.052	1.235	1.541	1.590

Font: Estadística básica de medidas impuestas a los menores infractores. Boletín número 9 (2010).

Taula 6.2. Evolució de les mesures executades de l'article 7 LRPM per període i C.C.A.A

MEDIDAS EJECUTADAS DEL ARTICULO 7 LRPM PERIODO 2002-2009									
(Tasas por 100.000 menores)									
CC.AA.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Tasa 2009 / Tasa 2008
Andalucía	364,4	482,9	-	906,9	1.077,5	1.478,5	1.592,3	228,9	0,1
Aragón	443,1	488,3	635,8	801,7	747,2	836,3	791,9	832,2	1,1
Asturias	400,8	950,1	909,0	684,2	610,0	561,9	543,2	593,3	1,1
Baleares	515,2	852,6	900,6	953,5	1.159,0	1.132,9	1.560,4	1.680,0	1,1
Canarias	361,3	331,2	765,4	971,7	1.422,2	1.460,1	1.185,8	1.254,8	1,1
Cantabria	521,6	353,6	773,8	756,2	610,8	774,2	787,6	887,5	1,1
Castilla y León	536,1	667,8	882,3	865,2	1.012,1	847,7	1.087,4	1.397,2	1,3
Castilla-La Mancha	280,2	384,3	524,9	728,0	651,5	1.109,8	834,3	825,5	1,0
Cataluña	421,7	640,6	805,6	853,8	891,8	838,0	790,7	779,8	1,0
C. Valenciana	504,2	677,2	925,7	826,5	1.231,3	910,6	1.020,5	1.107,5	1,1
Extremadura	225,2	379,4	809,0	782,7	775,6	841,3	719,6	771,9	1,1
Galicia	200,9	248,6	331,2	403,7	431,1	507,7	520,5	553,3	1,1
Madrid	153,3	295,6	515,0	754,3	891,0	892,2	853,2	850,2	1,0
Múrcia	236,7	405,8	547,6	618,5	662,6	987,9	1.090,6	1.423,7	1,3
Navarra	110,9	335,8	387,2	337,6	371,8	523,4	496,0	343,9	0,7
País Vasco	331,1	441,2	614,8	651,6	722,4	746,2	689,3	820,9	1,2
La Rioja	425,2	915,8	652,2	986,9	696,4	574,5	1.011,3	1.829,2	1,8
Ceuta	1.639,5	3.619,7	3.390,5	4.436,3	1.231,4	1.207,9	1.913,3	6.702,4	3,5
Melilla	478,6	593,3	1.016,9	1.689,4	1.653,2	2.730,5	2.094,5	1.722,8	0,8
TOTAL	352,2	504,8	701,9	805,3	971,0	1.015,2	1.033,4	816,3	0,8

Font: Estadística básica de medidas impuestas a los menores infractores. Boletín número 9 (2010).

REFERENCIAS

- ARIAS, MARTA; BELLO, ARMANDO.; VON BREDOWY, MARÍA; GONZALEZ-BUENO, GABRIEL (2010) *Informe Infancia en España, 2010 – 2011.*, UNICEF - España 2011.
- COMITÉ DE LOS DERECHOS DEL NIÑO (3 noviembre de 2010), *Examen de los informes presentados por los Estados partes en virtud del artículo 44 de la Convención. Observaciones finales: España.*
- CONSELLERIA DE SALUT I CONSUM, DIRECCIÓ GENERAL DE SALUT PÚBLICA I PARTICIPACIÓ, DIRECCIÓ GENERAL DE SALUT PÚBLICA I PARTICIPACIÓ; PLA D'ADDICCIONS I DROGODEPENDÈNCIES A LES ILLES BALEARS, i Participació, Pla d'Addiccions i drogodependències es les Illes Balears, *Encuesta sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias*, (ESTUDES), 2008.
- GONZÁLEZ-BUENO, G., VON BREDOW, M. i BECEDÓNIZ, C. (2010). *Propuesta de un sistema de indicadores sobre bienestar infantil en España.* Madrid: UNICEF España.
- INSTITUT D'AVUACIÓ I QUALITAT DEL SISTEMA EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS, CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, CULTURA I UNIVERSITATS, *Indicadors del Sistema educatiu de les Illes Balears 2010.*
- INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (2010). *Encuesta de Condiciones de Vida 2009.* Madrid: INE
- MARCH, MARTÍ, (director, 2011), *Anuari de l'educació de les Illes Balears*, Colonya i Universitat de les Illes Balears.
- MINISTERIO DE SANIDAD, POLÍTICA SOCIAL E IGUALDAD, OBSERVATORIO DE LA INFANCIA, Boletín estadístico 12 (2010). *Estadística básica de medidas de protección a la infancia.*
- MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL, OBSERVATORIO DE LA INFANCIA . Boletín estadístico 09 (2010), *Estadística básica de medidas impuestas a los menores infractores.*